Mannerheimin Lastensuojeluliiton lausunto **8.5.2024**

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnalle

VNS 2/2024 vp Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2025–2028 - Erityisesti lasten ja nuorten hyvinvoinnin sekä lastensuojelun näkökulmasta

Hallituksen mukaan hallitusohjelmassa päätetty 6 miljardin euron toimenpidekokonaisuus ei julkisen talouden tilannekuvan heikkenemisen vuoksi enää yksin riitä varmistamaan julkisen talouden velkasuhteen vakauttamista vuoteen 2027 mennessä. Hallituksen mukaan myös EU:n finanssipoliittisten sääntöjen noudattaminen edellyttää uusia julkista taloutta vahvistavia toimia jo aiemmin päätettyjen lisäksi. Tämän perusteella hallitus on kehysriihessään päättänyt uusista toimista, joiden tarkoituksena on vahvistaa julkista taloutta noin 3 miljardilla eurolla vuodesta 2025 alkaen. Toimenpidekokonaisuudesta menosäästöjen osuus on noin 1,6 miljardia euroa vuoden 2028 tasolla.

Lyhytnäköiset säästöpäätökset kostautuvat lasten ja nuorten pahoinvoinnin lisääntymisenä

Julkisen talouden suunnitelmassa ja aiemmin hallitusohjelmassa päätetyt sopeutustoimet vaikuttavat merkittävässä määrin myös lapsiin, nuoriin ja lapsiperheisiin. Sosiaaliturvan ja palvelujen leikkaukset vaikuttavat erityisesti heikommassa asemassa oleviin lapsiin, nuoriin ja perheisiin.

Leikkauksia perustellaan säästöjen välttämättömyydellä, vaikka leikkauksia ja vaihtoehtoja välttämiselle ei ole riittävällä tavalla arvioitu. Sen sijaan leikkaukset lasten ja nuorten hyvinvoinnin edellytyksiin näkyvät kasvavina korjaavien palvelujen ja sosiaaliturvan kasvavina kustannuksina, ulkopuolisuutena ja syrjäytymisenä.

Lyhytnäköiset leikkaustoimet voivat saada talouden näyttämään hetkellisesti hyvältä, mutta tulevat myöhemmin maksamaan julkiselle taloudelle moninkertaisesti. Laman ajalta 90-luvulta on näyttöä siitä, että perustason palvelujen heikentämisestä seurasi kalliiden korjaavien palvelujen tarve ja kustannusten nousu. Hallitusohjelman hyvä tavoite siirtää painopistettä ennaltaehkäisyyn ja varhaisen vaiheen palveluihin ei tule toteutumaan julkisen talouden suunnitelmaan sisältyvillä leikkauksilla. Hyvinvoinnin ja työ- ja toimintakyvyn perusta rakentuu lapsuudessa ja nuoruudessa. Investoiminen lapsiin ja nuoriin luo pohjaa korkealle työllisyysasteelle, julkisen talouden kestävyydelle sekä terveydellisten ja sosiaalisten ongelmien ehkäisemiselle.

Lasten ja nuorten palvelut ovat jo ennen nykyisiä sopeutustoimia ohentuneet samaan aikaan kun tuen ja avun tarve on kasvanut. Riittävän tuen puute varhaiskasvatuksessa, koulussa ja sosiaali- ja terveyspalveluissa heikentää lasten ja nuorten hyvinvointia ja lisää eriarvoisuutta.

Oppimistulokset ja opiskeluhuollon palvelujen saatavuus ovat heikentyneet ja lasten ja nuorten mielenterveyden ongelmat lisääntyneet. Koronakriisi on merkittävästi lisännyt lasten ja nuorten hyvinvoinnin, terveyden ja pärjäämisen haasteita.

Vaihtoehtoja lapsiin ja nuoriin kohdistuvien säästöjen toteuttamiseksi ei ole arvioitu

YK:n lapsen oikeuksien komitea on antanut vuonna 2016 yleiskommentin nro 19 (2016) julkisesta budjetoinnista lasten oikeuksien toteuttamiseksi https://lapsiasia.fi/yleiskommentit. Suomelle kesäkuussa 2023 antamissaan suosituksissa komitea muistutti tästä yleiskommentista ja suositteli, että sopimusvaltio sisällyttää lapsen oikeuksiin perustuvan lähestymistavan valtion budjetointiprosessiin.

Lapsen oikeuksien komitea toteaa yleiskommentissaan nro 19 (kohta 31), että *”yleissopimuksen 4 artiklassa valtioille asetettu velvollisuus toteuttaa lasten taloudelliset, sosiaaliset ja sivistykselliset oikeudet "mahdollisimman täysimääräisesti" tarkoittaa myös sitä, että niiden ei tulisi ryhtyä tarkoituksellisesti taloudellisiin, sosiaalisiin ja sivistyksellisiin oikeuksiin liittyviin taantumuksellisiin toimiin. Sopimusvaltioiden ei pitäisi sallia lasten oikeuksien nykyisen toteutumistason heikentymistä. Talouskriisien aikana taantumuksellisia toimia voidaan harkita ainoastaan silloin, kun kaikki muut vaihtoehdot on arvioitu ja on varmistettu, että vaikutukset kohdistuvat viimeisenä lapsiin ja erityisesti haavoittuvassa asemassa oleviin lapsiin. Sopimusvaltioiden on osoitettava, että tällaiset toimet ovat tarpeellisia, kohtuullisia, oikeasuhteisia, syrjimättömiä ja väliaikaisia ja että kaikki vaikutusten kohteena olevat oikeudet palautetaan mahdollisimman pian.”*

Julkisen talouden suunnitelmaa valmistellessaan hallitus ei ole noudattanut lapsen oikeuksien komitean ohjetta olla ryhtymättä lasten taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia heikentäviin toimiin. Päinvastoin monet sopeutustoimet kohdistuvat nimenomaan haavoittuvassa asemassa oleviin lapsiin, nuoriin ja lapsiperheisiin. Julkisen talouden suunnitelmassa ja aiemmin hallitusohjelmassa päätetty **julkisen talouden sopeutus olisi voitu toteuttaa niin, ettei olisi tarvinnut turvautua lasten ja nuorten hyvinvoinnin edellytyksiä heikentäviin leikkauksiin**.

Hallitus päätti jättää käyttämättä monia keinoja, joilla olisi voitu kasvattaa valtion tuloja ja vähentää menoja. Esimerkiksi markkinoita vääristäviä tai ympäristölle haitallisia yritystukia olisi voitu vähentää merkittävästi. Pääomatulojen verotukseen olisi voitu tehdä korotuksia. Myös alkoholiverotusta olisi voitu nostaa kaikkien alkoholijuomien osalta. Monet aiotut kasvupanostukset ovat vaikuttavuudeltaan heikkoja ja niistä olisi voinut karsia.

Hyvinvointialueiden toimintaan ja rahoitukseen vaikuttavista tehtävämuutoksista (s. 57) **sekä sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan uusista päätöksistä ja muutoksista** (s. 40–41)

Hoitotakuuta heikennetään merkittävästi, kun perusterveydenhuollon hoitotakuu pidennetään 14 vuorokaudesta 3 kuukauteen ja suun terveydenhuollon hoitotakuu 4 kuukaudesta 6 kuukauteen.

Tämä heikentää perustason palveluihin pääsyä ja siirtää painetta erikoissairaanhoitoon. **Hoitotakuun heikentämisellä on vaikutusta muun muassa lasten ja nuorten sekä heidän vanhempiensa mahdollisuuksiin saada apua mielenterveyden ongelmiin. Tämä lisää psykiatrisen erikoissairaanhoidon lisäksi painetta myös lastensuojeluun.** Terveysongelmat eivät jonottamalla helpotu vaan vaikeutuvat, jolloin perustasolla ei pystytä enää vastaamaan potilaan tarpeisiin. Suunta on täysin päinvastainen kuin hallitus on aiemmin linjannut.

Sosiaalipalveluihin kohdistetaan 100 miljoonan euron leikkaukset rajaamalla palveluvalikoimaa. Sosiaalipalveluja ovat esimerkiksi kasvatus- ja perheneuvolat, perhetyö, lapsiperheiden kotipalvelu, opiskeluhuollon kuraattoripalvelut. **Leikkaus heikentää lasten, nuorten ja perheiden mahdollisuuksia saada tukea vaikeissa elämäntilanteissa ja haasteissa sekä lisää lastensuojelun ja muiden korjaavien palveluiden tarvetta ja kustannuksia.**

Ongelmallista on myös se, että sosiaalityöntekijäpulaa pyritään helpottamaan kelpoisuuksia höllentämällä (sosiaalityöntekijöiden sijaisina voivat toimia myös sellaiset henkilöt, jotka ovat opiskelleet sosiaalityötä sivuaineena tai opinnot on suoritettu avoimessa yliopistossa) eikä esimerkiksi aikuiskoulutuksen tukemisen avulla tai sosiaalityön aloituspaikkoja nostamalla. **Lastensuojelun sosiaalityö on alan kaikkein vaativinta työtä eikä kelpoisuusehtojen alentamista voida pitää lasten ja perheiden oikeusturvan kannalta hyvänä ratkaisuna**. Aikuiskoulutustuki lakkautetaan ja sitä korjaava ratkaisu toteutetaan vain erityisopettajien ja sairaanhoitajien koulutustarpeisiin vastaamiseen.

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuja korotetaan, mikä vähentää hyvinvointialueiden rahoitusta 100 milj. euroa vuodesta 2025 alkaen. Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksujen korotukset vaikuttavat myös lapsiperheisiin esimerkiksi tilanteissa, joissa joku perheenjäsen joutuu käyttämään erikoissairaanhoidon palveluja. **Lääkkeiden sairausvakuutuskorvauksen kalenterivuotuista alkuomavastuuta korotetaan** 50 eurosta 70 euroon ja lisäksi omavastuun määrä sidotaan kansaneläkeindeksiin. Hallitus päätti jo aiemmin nostaa lääkkeiden arvonlisäverokannan 10 prosentista 14 prosenttiin. **Nämä kaikki sairastamisen hinnan korotukset ovat erityisen haastavia tilanteessa, jossa elinkustannukset ovat nousseet eniten sitten 1980-luvun ja jossa on tehty merkittäviä leikkauksia työttömyysturvaan, asumistukeen ja muuhun sosiaaliturvaan.**

Vammaispalvelulain soveltamisalaa rajataan siten, että ko. laki säilyy erityislakina. **MLL pitää riskinä, että lain sisällön muuttamisen yhteydessä tehtäisiin rajauksia, jotka heikentäisivät esimerkiksi autismi- ja neurokirjoon kuuluvien lasten ja nuorten tuen ja palvelujen saantia**. MLL pitää välttämättömänä, että autismi- ja neurokirjoon kuuluvien lasten ja nuorten ja heidän perheidensä tarvitsemat palvelut ja tuki resursoidaan riittävästi ja turvataan pitkäjänteisellä tavalla. Tämän toteutumattomuus lisää lastensuojelun, erikoissairaanhoidon ja muiden korjaavien palvelujen tarvetta ja kustannuksia.

Kansaneläkkeen ja kuntoutusrahan ikärajaa nostetaan nykyisestä 16 vuodesta 18 vuoteen. Nuoren kuntoutusrahan ja kansaneläkkeen ikärajan nostaminen 16 vuodesta 18 vuoteen osuu

kipeästi **haavoittuvassa asemassa oleviin, kuten kehitysvammaisiin ja vastaavaa tukea tarvitseviin nuoriin. Tästä aiheutuu inhimillisesti ja taloudellisesti kalliiksi tulevaa syrjäytymistä.**

Suomessa nuorten huumekuolemat ovat Euroopan kärkitasoa ja nuorten päihdeongelmat ovat merkittäviä, joten **huumekuolemien ehkäisyyn sekä päihteillä ja väkivallalla oirehtivien nuorten tilanteen parantamiseen osoitetut resurssit ovat hyvin tärkeitä ja perusteltuja**.

Opiskelijat palautetaan opintotuen asumislisän piiriin 1.8.2025 alkaen, **mikä heikentää opiskelijoiden asumisen tukea ja siten vaikeuttaa mahdollisuuksia päätoimiseen opiskeluun**. Tämä heikentää koulutuksellisen tasa-arvon toteutumista.

Elatustukea uudistetaan siten, että elatustuen tasoa tarkistetaan säännöllisin väliajoin vanhempien tulotietojen perusteella. Muutoksen valmistelussa lapsivaikutukset on huolellisesti arvioitava ja varmistettava, ettei muutoksen seurauksena elatusapuun oikeutettujen lasten asema heikkene.

Kehysriihessä päätettiin **lapsille ja nuorille suunnatusta toimenpidepaketista**. **Paketti on kuitenkin suuruudeltaan hyvin vaatimaton** (5 miljoonaa euroa), kun samaan aikaan lapsilta ja nuorilta leikataan kymmenillä miljoonilla euroilla. Osana lapsiin ja nuoriin liittyvää toimenpidekokonaisuutta turvakotipalveluihin osoitetaan 1 milj. euron tasokorotus ja lastensuojelun hybridimallin käynnistämiseen sekä mielenterveyden matalan kynnyksen chat-palveluihin osoitetaan yhteensä 1 milj. euroa vuodesta 2025 lähtien. MLL pitää todennäköisenä, että lastensuojelun niin sanotut hybridiyksiköt vaativat huomattavasti enemmän rahoitusta kuin niihin on nyt varattu.

Hallinnonalan toimintamenoihin kohdistetaan leikkauksia, jotka heikentävät muun muassa mahdollisuuksia tietoon perustuvaan päätöksentekoon sekä **sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämiseen, ohjaukseen ja valvontaan.**

Julkisen talouden suunnitelmassa aikaistetaan ja lisätään sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustusleikkauksia (STEA-avustukset). Avustusten rajut leikkaukset alkavat jo ensi vuonna. Äkillinen ja raju leikkaus heikentää merkittävästi järjestöjen mahdollisuutta tehdä ennaltaehkäisevää työtä ja tarjota tukea haavoittuvassa asemassa oleville ihmisille. STEA-avustukset olivat 384 miljoonaa euroa vuonna 2024. Vuonna 2025 avustusten taso on 303 miljoonaa euroa, 278 miljoonaa euroa vuonna 2026 ja 253 miljoonaa euroa vuonna 2027. **Vuonna 2027 järjestöjen avustukset ovat kolmanneksen nykyistä pienemmät.**

Leikkaukset sosiaaliturvaan, sote-palveluihin ja järjestöihin kumuloituvat vaikutuksiltaan kohdistuen samoihin ihmisiin. **Sote-järjestöjen työ vähentää tarvetta julkisiin palveluihin ja sitä kautta yhteiskunnalle koituvia kustannuksia.** Järjestöjen avustusleikkaus tulee näkymään julkisten palvelujen tarpeen kasvuna ja kasvavina sote-menoina sekä ihmisten pahoinvointina ja turvattomuutena. Vapaaehtoistoiminta ja vertaistuki kutistuvat, mikä lisää myös alueiden eriarvoisuutta.

Järjestöjen avustusten massiiviset leikkaukset vähentävät myös lasten, nuorten ja perheiden tukea ja avunsaantia. Leikkaukset luovat painetta julkista palvelujärjestelmää kohtaan rapauttamalla järjestöjen tarjoamaa ennaltaehkäisevää toimintaa. MLL:n keskusjärjestössä STEA-avustuksilla rahoitetaan tällä hetkellä mm. Lasten ja nuorten puhelinta, Vanhempainpuhelinta, tukioppilastoiminnan toteuttamista kouluissa sekä lapsiperheiden matalan kynnyksen tukea ja perhekeskustoimintaa.

YK:n lapsen oikeuksien komitea on todennut yleiskommentissaan (Lapsen oikeuksien yleissopimuksen yleiset täytäntöönpanotoimenpiteet, nro 5), että valtion on tehtävä tiivistä yhteistyötä kansalaisjärjestöjen kanssa niiden laajassa merkityksessä, mutta samalla kunnioitettava niiden autonomiaa. Komitean mukaan kansalaisjärjestöillä oli keskeinen rooli yleissopimuksen laatimisessa, ja niiden osallistaminen YK:n lapsen oikeuksien yleissopimuksen täytäntöönpanoprosessiin on välttämätöntä.

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan uusista päätöksistä ja muutoksista (s. 35–36)

Julkisen talouden suunnitelmassa rajataan lukiolaisten ja ammattiin opiskelijoiden oikeutta maksuttomaan oppimateriaaliin (oppivelvollisuuslaissa tarkoitettu maksuton oppimateriaali rajataan sen kalenterivuoden loppuun, jonka kuluessa opiskelija täyttää 18 vuotta). **Opiskelijat palautetaan yleiseltä asumistuelta asumislisän piiriin. Koulumatkatukioikeus rajataan** vain maksuttoman koulutuksen opiskelijoille. **Nämä toimet heikentävät nuorten toimeentuloa ja mahdollisuuksia opiskella sekä lisäävät riskiä opintojen keskeyttämiselle.**

Ammatilliseen koulutukseen kohdistetaan 100 miljoonan euron leikkaus, mikä heikentää alan vaihdon ja elinikäisen oppimisen mahdollisuuksia. Vaikka perusopetuksen päättävien nuorten tai vailla ammatillista perustutkintoa olevien koulutukseen ei kohdenneta rahoituksen tai opiskelijapaikkojen vähennyksiä, **näin suurella leikkauksella on käytännössä vaikutuksia myös heihin, koska kysymyksessä ovat samat oppilaitokset.**

Lisäksi suunnitelmassa tavoitellaan 100 miljoonan euron säästöä **purkamalla kuntien velvoitteita ja tehtäviä**. Riskinä on, että tämä **leikkaus kohdistuu lapsiin ja nuoriin**, koska varhaiskasvatus ja koulutus ovat kuntien merkittävimpiä tehtäviä.

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan valtionavustusten tasoa alennetaan yhteensä 75 milj. euroa v. 2025 ja 150 milj. euroa vuodesta 2026 lukien. Tämä **leikkaus heikentää muun muassa nuorisojärjestöjen toimintaedellytyksiä. Myös kulttuuri- ja liikuntajärjestöjen avustusten leikkaukset vaikuttavat lasten ja nuorten vapaa-ajan toiminnan edellytyksiin.**

Myönteistä on, että osana lapsiin ja nuoriin liittyvää toimenpidekokonaisuutta **koulu- ja oppilaitosnuorisotyön** rahoitusta lisätään vuosittain 1 milj. eurolla. Tämä on kuitenkin suuruudeltaan hyvin vaatimaton toimi.

Hallinnonalan toimintamenoihin kohdistettavat leikkaukset heikentävät muun muassa mahdollisuuksia koulutuksen kehittämiseen, ohjaukseen ja arviointiin, mikä on omiaan heikentämään koulutuksen laatua.

Sisäministeriön (s. 33) **ja työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan uusista päätöksistä ja muutoksista** (s. 39)

Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanottoon varattua määrärahaa alennetaan ja kotoutumisen edistämisestä kunnille maksettavia korvauksia vähennetään. Toimeentulotuesta aiheutuneiden kustannusten korvausten korvausaikaa lyhennetään kolmesta vuodesta yhteen vuoteen. Kotoutumiskoulutuksen hintatasoa tarkistetaan ja kotoutumistehtäviä vähennetään. **Nämä kaikki toimet uhkaavat heikentää lasten, nuorten ja lapsiperheiden kotoutumista Suomeen**.

YK:n lapsen oikeuksien komitea on kesäkuussa 2023 Suomelle antamissaan loppupäätelmissä vaatinut sopimusvaltiota varmistamaan turvapaikanhakija-, pakolais- ja maahanmuuttajalasten oikeuksien kunnioittamisen kaikilta osin ja säätämään lainsäädäntöä, jolla varmistetaan, että kaikilla turvapaikkaa hakevilla ja tilapäistä suojelua nauttivilla lapsilla, myös ilman huoltajaa maahan saapuneilla lapsilla, on mahdollisuus saada nopeasti kohtuuhintaisia ja hyvälaatuisia psykososiaalisia ja kotouttavia tukipalveluja sekä terveys-, sosiaali- ja koulutuspalveluja (CRC/C/FIN/CO/5–6, kohta 39 b).

Ympäristöministeriön hallinnonalan uusista päätöksistä ja muutoksista (s. 42–43)

Valtion asuntorahastosta myönnettävän erityisryhmien investointiavustuksen tasoa lasketaan 43 milj. eurosta 15 milj. euroon vuodessa siten, että vammaisten asumiseen liittyvien investointikohteiden rahoitus turvataan. Leikkaus kohdistuu muun muassa erityistä tukea tarvitseville nuorille ja opiskelijoille suunnattuun asuntotuotantoon heikentäen nuorten asuntotilannetta.

Huomionarvoisia ovat myös nyt päätetty opiskelijoiden siirtäminen pois yleiseltä asumistuelta sekä aiemmin päätetyt asumisen tuen leikkaukset ja ara-tuotannon supistaminen. Nämä kaikki toimet kohdistuvat heikossa asemassa oleviin nuoriin ja lapsiperheisiin vaikeuttaen heidän mahdollisuuksiaan kohtuuhintaiseen asumiseen.

Lopuksi – Ehkäisevää työtä on vahvistettava eikä heikennettävä

Kokonaisuudessaan julkisen talouden suunnitelmaan sisältyvät toimet uhkaavat heikentää perustason palveluja ja siirtää painopistettä erityispalveluihin, kuten lastensuojeluun ja psykiatriseen erikoissairaanhoitoon. Lasten, nuorten ja perheiden vahvempi varhainen tuki on sekä inhimillisesti että julkisen talouden kannalta kestävämpää kuin ongelmien korjaaminen jälkikäteen. Hallitusohjelmaan sisältyvä lastensuojelulain uudistus tulee toteuttaa niin, että sirpaleisista

palveluista päästään kokonaisvaltaiseen auttamiseen vahvistamalla ehkäisevää lastensuojelutyötä. Uudistukseen ja sen toimeenpanoon on varattava riittävästi resursseja.

Riittävän varhaisen tuen puuttuessa lasten ja nuorten ongelmat pääsevät vaikeutumaan, minkä seurauksena joudutaan turvatumaan psykiatriseen erikoissairaanhoitoon ja lastensuojeluun, vaikka ongelmat olisivat olleet hoidettavissa perustason palveluissa.

MLL esittää, että perheiden ja vanhempien tuen vahvistamiseksi luodaan vaiheittain koko lapsuusiän kattava neuvolakokonaisuus vahvistamalla äitiys- ja lastenneuvoloita sekä perhe- ja kasvatusneuvoloita ja kokoamalla nämä palvelut hyvinvointialueilla yhteisen johdon alle samaan organisaatioon. Aluksi tulee varmistaa, että kaikilla hyvinvointialueilla kasvatus- ja perheneuvolatyö ulottuu koko lapsuuden ajalle (18 vuoteen saakka).

Huomattava osa mielenterveyden häiriöistä kärsivistä lapsista ja nuorista jää vaille tarvitsemaansa hoitoa. Koronakriisi on entisestään lisännyt lasten ja nuorten mielenterveyden tuen ja avun tarvetta. Peruspalveluissa on riittämättömät mahdollisuudet vastata lasten ja nuorten mielenterveyden haasteisiin. Avun saannin viivästyessä pienistä pulmista voi kasvaa suuria ongelmia. Erikoissairaanhoito ei selviydy kasvaneesta potilasmääristä ja terveydenhuollon riittämättömyyttä paikataan lastensuojelulla ja kodin ulkopuolisilla sijoituksilla. Tilanne on kestämätön niin inhimillisesti kuin julkisen taloudenkin kannalta.

MLL pitää tärkeänä, että lasten ja nuorten terapiatakuun lisäksi vahvistetaan johdonmukaisesti matalan kynnyksen lasten, nuorten ja perheiden mielenterveyspalveluita sekä varhaista tukea ja apua mielenterveyden pulmiin. Lähipalveluina saatavaa mielenterveyden tukea ja hoitoa tulee merkittävästi vahvistaa. Voimavarojen vahvistamisen myötä lieviä mielenterveyden häiriöitä voitaisiin hoitaa myös opiskeluhuollossa. Koko lapsuusiän kattava lapsiperheneuvola ottaisi myös vastuuta lasten, nuorten ja perheiden mielenterveyden tukemisesta ja hoidosta.

Helsingissä 8.5.2024

Mannerheimin Lastensuojeluliitto ry

Milla Kalliomaa
pääsihteeri

Esa Iivonen
vaikuttamistyön johtaja